

Alueelliset ruokatarinat – työpajojen satoa

Kolmella pohjoisella alueella – **Tervan ja meren alueella**, **Villien vaarojen alueella** ja **Runojen ja rönttösten maassa** – järjestetyissä tarinallistamisen työpajoissa syntyi kokoelma ruokaan liittyviä aineistoja ja oivalluksia. Niistä löytyy sekä yhteisiä pohjoisia sävyjä että jokaiselle alueelle omaleimaisia piirteitä.

Näiden pohjalta voidaan tunnistaa laajempia teemoja ja yläkäsitteitä, jotka tarjoavat inspiraatiota matkailun ja ruokakulttuurin kehittämiseen. Tarinat toimivat työkaluina, joiden avulla voidaan rakentaa elämyksiä, jotka puhuttelevat sekä paikallisia että matkailijoita.

1. Historialliset ja perinteiset juuret

- **Tervan ja meren alue (Oulu ja rannikko):** tervaporvarit, laivanrakennus, lippoaminen → *meren ja kaupan historia*
- **Villien vaarojen alue (Syöte ja Kuusamo):** tukkilaisuus, poronhoito, metsäkulttuuri, metsäsaamelaisuus
→ *metsien ja yhteisöjen perinne*
- **Runojen ja rönttösten maa (Kainuu):** kaski, pettu, runouden klassikot, leipäkulttuuri
→ *sisämaan syvä kulttuuriperintö*

Yläkäsite: “Pohjoisen perintö” – meri, metsä ja sisämaa luovat kolme erilaista kulttuurikerrosta.

Tarinallistamisen mahdollisuus: luoda “kolmen kerroksen matka”, jossa matkailija kulkee mereltä metsään ja sisämaan tarinoihin.

2. Luonto ja sen aistit

- **Tervan ja meren alue:** meri, saaristot, jäärykkiöt, hiekkarannat, tyrni
- **Villien vaarojen alue:** vaarat, tunturit, suot, hillat, suopursun tuoksu
- **Runojen ja rönttösten maa:** hiljaiset metsät, järvet, kuusenkerkkä

Yläkäsite: *“Pohjoisen luonnon aistit”* – hiljaisuus, valo, tuoksut, maut ja luonnonvoimat.

Tarinallistamisen mahdollisuus: moniaistinen ruokamatkailukokemus, jossa yhdistyvät maisema, ääni, tuoksu ja maku.

3. Omaleimaiset ruoat ja maut

- **Tervan ja meren alue:** siika, lohi, rössy, Hailuodon olut
- **Villien vaarojen alue:** hilla, poronliha, villiruoka, hunaja
- **Runojen ja rönttösten maa:** rönttönen, juustoleipä, muikut, nyrkkirieska

Yläkäsite: *“Pohjoisen erikoismaut”* – jokaisella alueella on oma ikoninen makunsa.

Tarinallistamisen mahdollisuus: rakentaa *“makujen kartta”*, jossa matkailija kerää alueiden makuja (rannikon siika, Syötteen hilla, Kainuun rönttönen).

4. Pohjoisen ihmisen luonne

- **Tervan ja meren alue:** itsepäisyys, sinnikkyys, kekseliäisyys
- **Villien vaarojen alue:** jäyhyys, luovuus, hulluus, omavaraisuus
- **Runojen ja rönttösten maa:** yhteisöllisyys, vieraanvaraisuus, vaatimattomuus, alueylpeys

Yläkäsite: *“Pohjoisen ihmisen luonne”* – juro, kekseliäs, lämmin ja humoristinen.

Tarinallistamisen mahdollisuus: matkailija pääsee kokemaan, millaista on elää pohjoisen ihmisen arkea.

5. Huumori ja hulluttelu

- **Tervan ja meren alue:** ilmakitarafestivaali, mysteeripeli-illalliset
- **Villien vaarojen alue:** hillakkarhu, Syötteen ukot
- **Runojen ja rönttösten maa:** suopotkupallo, oudot tarinat, *“pessimisti ei pety”*

Yläkäsite: *“Pohjoinen huumori”* – itseironia, arjen hulluttelu ja leikkisyys.

Tarinallistamisen mahdollisuus: matkailutuotteet, joissa huumori on osa kokemusta (esim. *Ilmakitarailallinen, Pessimisti ei pety -illallinen*).

6. Kulttuuri, taide ja juhlat

- **Tervan ja meren alue:** Qstock, Elojazz, siikamarkkinat, lähiruokatapahtumat
- **Villien vaarojen alue:** Hillamarkkinat, Kuusamon villiruokatapahtuma, tukkilaiskiset
- **Runojen ja rönttösten maa:** Runoviikko, Ärjän taidefestivaali, Hiljainen kansa, Kuhakunkku

Yläkäsite: *”Pohjoisen juhlat”* – festivaalit ja tapahtumat, joissa ruoka, luonto ja kulttuuri yhdistyvät.

Tarinallistamisen mahdollisuus: rakentaa tapahtumien kautta kulkeva matkailureitti, joka tuo esiin alueiden erikoisuudet.

Tarinalliset päälinjat

1. **Pohjoisen perintö** – meri, metsä ja sisämaa tuovat oman kulttuurikerroksensa.
2. **Arktisen luonnon aistit** – luonto koetaan moniaistisesti: hiljaisuus, tuoksut, maut, valo.
3. **Pohjoisen erikoismaut** – jokaisella alueella on ikoninen ruoka, joka kiteyttää sen hengen.
4. **Pohjoisen ihmisen luonne** – juro, kekseliäs, lämmin ja humoristinen.
5. **Pohjoinen huumori** – itseironia ja leikkisyys osana matkailutuotteita.
6. **Pohjoisen juhlat** – tapahtumat ja festivaalit, joissa ruoka ja kulttuuri kohtaavat.

Tarinallistamisen työpajat järjesti Arctic Food Plus –hanke (Euroopan maaseuturahasto), jonka toteuttavat Oulun ammattikorkeakoulu, Oulun kulttuurisäätiö ja Kajaanin ammattikorkeakoulu. Rahoituksen on myöntänyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Arctic Food Plus –hankkeen tavoitteena on ruokamatkailun vetovoiman kehittäminen Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa.

**Euroopan unionin
osarahoittama**